

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Υπουργός

Αρ. Φακ.: Υ.Ο. 21.11.003

17 Σεπτεμβρίου 2020

Κύριο Νικόλα Παπαδόπουλο
Πρόεδρο Δημοκρατικού Κόμματος

Θέμα: Προτάσεις Δημοκρατικού Κόμματος για την πορεία της οικονομίας ενόψει της οικονομικής κρίσης που προκαλεί η πανδημία του COVID 19

Σε συνέχεια της επιστολής σας ημερομηνίας 15/09/2020 προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας σχετικά με το πιο πάνω θέμα, επιθυμώ να αναφέρω τα ακόλουθα:

Ως θέμα αρχής, το Υπουργείο Οικονομικών ενθαρρύνει το δημόσιο και κοινοβουλευτικό διάλογο για τα θέματα και τις προκλήσεις της οικονομίας ώστε μέσα από κριτική σκέψη και δημιουργική διαβούλευση να καταστεί δυνατός ο εντοπισμός τυχόν αδυναμιών με σκοπό τη διόρθωση τους.

Παρόλα αυτά η οποιαδήποτε κριτική θα πρέπει να στηρίζεται σε πραγματικά στοιχεία και όχι λανθασμένα ή και διαστρεβλωμένα οικονομικά δεδομένα. Θα πρέπει να αποφεύγονται αντιφατικές προτάσεις για τον ευαίσθητο τομέα της οικονομίας που παραγνωρίζουν αντικειμενικά γεγονότα του πρόσφατου παρελθόντος, δεδομένες δημοσιονομικές δυνατότητες, καθώς και τις αδιαμφισβήτητα εξωγενείς τρέχουσες προκλήσεις με τις οποίες βρίσκεται αντιμέτωπη η παγκόσμια και, φυσικά, η κυπριακή οικονομία.

Όπως θα καταδειχθεί από τα σχόλια μας που ακολουθούν αμέσως πιο κάτω, τα στατιστικά μεγέθη που αναφέρει το ΔΗΚΟ σε σχέση με το δημοσιονομικό έλλειμμα και το δημόσιο χρέος δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. **Συγκεκριμένα αναφέρεται ότι η Κύπρος είχε το τέταρτο ψηλότερο δημοσιονομικό έλλειμμα της ΕΕ για το 2019 ενώ στην πραγματικότητα το δημοσιονομικό ισοζύγιο κατέγραψε το τέταρτο υψηλότερο δημοσιονομικό πλεόνασμα το 2019 όπως καταδεικνύεται από τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας και της Eurostat.** Παράλληλα, φαίνεται να παραγνωρίζεται η δημοσιονομική επίπτωση από την κρατική παρέμβαση του 2018 με σκοπό τη διάσωση του Συνεργατισμού και των

καταθέσεων των αποταμιευτών. Ακόμη περισσότερο, υποβαθμίζεται από το ΔΗΚΟ ο δημοσιονομικός αντίκτυπος πάνω στο δημόσιο χρέος τόσο σε απόλυτους αριθμούς (εφόσον σε μια περίοδο μείωσης των δημοσιονομικών εσόδων η Κυβέρνηση τόλμησε, ως όφειλε, να προσφέρει ένα από τα μεγαλύτερα πακέτα στήριξης των επιχειρήσεων και των εργαζομένων) όσο και ως ποσοστό του ΑΕΠ εξαιτίας της μείωσης του παρονομαστή του ΑΕΠ ως αποτέλεσμα της πανδημίας. Στα ίδια πλαίσια, ουδεμία αναφορά γίνεται από το ΔΗΚΟ στην κυβερνητική μέριμνα για μια έγκαιρη και πρωτοφανή αύξηση των ρευστών διαθεσίμων του Κράτους τα οποία κατέστησαν δυνατή την υιοθέτηση και υλοποίηση της κρατικής στήριξης στην οικονομία.

Προκαλεί μάλιστα έκπληξη το γεγονός ότι, ενώ το ΔΗΚΟ εστιάζει την κριτική του κυρίως στην επιδείνωση του δημοσιονομικού ισοζυγίου, έρχεται να προτείνει οικονομικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένων φορολογικών ελαφρύνσεων, τα οποία εκτιμάται ότι θα έχουν τεράστιο κόστος, χωρίς καν να διασφαλίζουν άμεσο όφελος για την οικονομία, με αποτέλεσμα, σε περίπτωση υιοθέτησης των εν λόγω μέτρων, να τίθεται η οικονομία σε κίνδυνο δημοσιονομικού εκτροχιασμού. Εκτιμάται ότι το κόστος των οικονομικών μέτρων που προτείνονται υπερβαίνει τα **€650 εκ. ετησίως, πράγμα το οποίο δύναται να εκτροχιάσει τα δημόσια οικονομικά.**

I. Γενικά σχόλια

Αναφορικά με τον **ρυθμό ανάπτυξης** για το 2020, με βάση το μακροοικονομικό σενάριο του Υπουργείου Οικονομικών, λόγω των δυσμενών επιπτώσεων της πανδημίας του COVID-19, η κυπριακή οικονομία το 2020 αναμένεται να παρουσιάσει ύφεση με το ρυθμό ανάπτυξης να προβλέπεται να κυμανθεί γύρω στο -7.0%. Αν δεν υπάρξουν ιδιαίτερα δυσμενείς συνθήκες τους επόμενους μήνες, αυτή η πρόβλεψη δύναται να αναθεωρηθεί προς τα κάτω, δηλαδή η ύφεση θα είναι μικρότερη. Αυτό στηρίζεται και στο γεγονός ότι κατά το πρώτο εξάμηνο του 2020, η ύφεση διαμορφώθηκε στο -5.5%, εξέλιξη σαφώς καλύτερη από την αναμενόμενη.

Σε σχέση με την **αγορά εργασίας**, σύμφωνα με τις προβλέψεις του Υπουργείου Οικονομικών, το ποσοστό ανεργίας το 2020 αναμένεται να σημειώσει αύξηση και να κυμανθεί γύρω στο 9% του εργατικού δυναμικού έναντι 7.1% του προηγούμενου χρόνου. Η πρόβλεψη για ανεργία κοντά στο 9% αποτελεί το μέγιστο ποσοστό και άρα δεν αναμένεται να ξεπεραστεί. Επίσης, σημειώνεται ότι, η ανεργία κατά το πρώτο εξάμηνο του 2020 ανήλθε στο 7.1% από 6.7% την αντίστοιχη περίοδο το 2019, εξέλιξη που καταδεικνύει ότι η ανεργία για το 2020 στο σύνολο, πιθανόν να κυμανθεί σε χαμηλότερα από ό,τι αναμενόταν επίπεδα, και δεν αναμένεται να υπερβεί το 8%.

Σε σχέση με τα **δημόσια οικονομικά**, σημειώνεται ότι στο Στρατηγικό Σχέδιο Δημοσιονομικής Πολιτικής 2017-2019, οι προβλέψεις του Υπουργείου Οικονομικών βασίστηκαν στα δεδομένα που ήταν διαθέσιμα μέχρι και τον Απρίλιο του 2017. Είναι γεγονός ότι, η ευνοϊκή δημοσιονομική θέση του κράτους με ψηλά πρωτογενή

πλεονάσματα, αλλά και η σταθερή αναπτυξιακή πορεία της οικονομίας ήταν η βάση για μια σταθερά πτωτική πορεία του δημοσίου χρέους ως ποσοστό το ΑΕΠ από το 2016 και μετά.

Μετέπειτα, όπως δημοσιεύεται και στο Πρόγραμμα Σταθερότητας 2020, το δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ το 2018 διαμορφώθηκε στο 101%, για να μειωθεί το 2019 στο 96% του ΑΕΠ, κυρίως χάριν της πρόωρης αποπληρωμής του Ρωσικού δανείου.

Η ανακοίνωση σας αναφέρεται στις προβλέψεις σχετικά με την πορεία του δημοσίου χρέους κατά την περίοδο 2018-2020 και ασκεί κριτική ότι αυτές δεν έχουν υλοποιηθεί. Ο λόγος για τον οποίο παρουσιάζονται προσωρινές αποκλίσεις από τις αναφερόμενες προβλέψεις δεν οφείλεται στη δημοσιονομική πολιτική της Κυβέρνησης αλλά σε τέσσερα μη επαναλαμβανόμενα γεγονότα τα οποία άλλαξαν άρδην τις δημοσιονομικές συνθήκες:

Πρώτο, η πώληση της Κυπριακής Συνεργατικής Τράπεζας στην Ελληνική Τράπεζα η οποία, ως γνωστό, οδήγησε σε κρατική παρέμβαση ύψους περίπου €3,5 δις το 2018 παρά την πολύ καλή δημοσιονομική και μακροοικονομική κατάσταση της Δημοκρατίας την συγκεκριμένη χρονιά. Παρά την αύξηση αυτή κατά το 2019 ακολούθησε σημαντική μείωση του δημοσίου χρέους μέσω ενός συνδυασμού πλεονασματικής δημοσιονομικής πολιτικής και υγιούς μακροοικονομικής κατάστασης (αύξηση του ΑΕΠ κατά 3,2%).

Δεύτερο, η πανδημία, η οποία έχει επηρεάσει την παγκόσμια οικονομία, προκάλεσε την δεύτερη μεγάλη αύξηση του δημοσίου χρέους κατά το 2020 καθώς οδήγησε σε αύξηση των δαπανών αλλά και στην ταυτόχρονη μείωση των δημοσιονομικών εσόδων λόγω της συρρίκνωσης της οικονομικής δραστηριότητας. Παρά τα δύσκολα αυτά δεδομένα οι επιπτώσεις στην οικονομία έχουν αποδειχθεί μέχρι στιγμής, ηπιότερες σε σύγκριση με άλλες χώρες στην ΕΕ.

Τρίτο, επιπρόσθετα προς την αύξηση του δημοσίου χρέους κατά το 2020 σε απόλυτους αριθμούς παρουσιάζεται και αύξηση ως ποσοστό του ΑΕΠ εξαιτίας της μείωσης του ΑΕΠ ως αποτέλεσμα της πανδημίας.

Τέταρτο, τονίζεται επίσης ότι, ένας από τους λόγους για τους οποίους το δημόσιο χρέος αυξήθηκε το 2020, είναι διότι η Κυπριακή Δημοκρατία, ως ένα από τα μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας, προέβη σε συσσώρευση σημαντικών ρευστών διαθεσίμων ώστε να είναι σε θέση να διαχειριστεί οποιοσδήποτε επιπλέον αρνητικές εξελίξεις (π.χ. δεύτερο κύμα πανδημίας) χωρίς να τεθεί ποτέ σε κίνδυνο η δημοσιονομική βιωσιμότητα. Τα διαθέσιμα αυτά κατά το τέλος του 2020 προβλέπονται να ανέλθουν στο 20% ΑΕΠ περίπου, με το καθαρό δημόσιο χρέος να περιορίζεται στο 100% του ΑΕΠ. Με την πάροδο της πανδημίας και την επιστροφή στην ομαλότητα κατά την περίοδο 2021-2022 τα διαθέσιμα αυτά θα μειωθούν σταδιακά καθώς δεν θα είναι πλέον αναγκαία (λόγω της μείωσης των κινδύνων) με αποτέλεσμα τη σημαντική μείωση του δημοσίου χρέους κατά την εν λόγω περίοδο.

Σημειώνεται επίσης ότι, το δημόσιο χρέος της Δημοκρατίας κατά τον Δεκέμβριο του 2020 θα είναι μειωμένο σε σχέση με τον Ιούλιο του 2020 (120% του ΑΕΠ) καθώς η Δημοκρατία έχει ήδη εκτελέσει τις κύριες χρηματοδοτικές δράσεις για το 2020, με εξαίρεση την χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό πρόγραμμα SURE για ποσό €479 εκ., ενώ μέχρι το τέλος του έτους προβλέπονται λήξεις χρέους ύψους €835 εκ. Επιπρόσθετα μελετάται η δυνατότητα άλλων μέτρων διαχείρισης του δημόσιου χρέους με την εφαρμογή των οποίων το δημόσιο χρέος να μειωθεί περαιτέρω.

Το ξέσπασμα της πανδημίας της νόσου COVID-19 ήταν ένα αναπάντεχο γεγονός παγκόσμιας εμβέλειας για την αντιμετώπιση της οποίας πάρθηκαν όλα τα απαραίτητα μέτρα περιορισμού της εξάπλωσης της πανδημίας στη χώρα μας, τα οποία, σε συνδυασμό με την κατάσταση στην υπόλοιπη Ευρώπη και τον κόσμο, είχαν σημαντικές επιπτώσεις στην ομαλή λειτουργία της οικονομίας. Η Κυβέρνηση με αποκλειστικό στόχο την άμβλυνση των οικονομικών επιπτώσεων στα νοικοκυριά, τις επιχειρήσεις και τη συγκράτηση της ανεργίας, εφάρμοσε μια ιδιαίτερα επεκτατική δημοσιονομική πολιτική την πρώτη περίοδο της κρίσης, με κορύφωση την περίοδο της καραντίνας. Αρκετά από τα μέτρα στήριξης της οικονομίας ακόμα συνεχίζονται, ιδιαίτερα μέσω της στήριξης των εισοδημάτων.

Η ανάγκη δημοσιονομικής επέκτασης για μέτρα στήριξης της οικονομίας, εν μέσω μιας οικονομικής ύφεσης, αναπόφευκτα επέφερε αύξηση του δημοσίου χρέους και μετέτρεψε τη δημοσιονομική θέση του κράτους σε ελλειμματική. Είναι σημαντικό, όμως, να αναφερθεί ότι η Κύπρος κλήθηκε να αντιμετωπίσει την πανδημία από μια αρκετά πλεονεκτική δημοσιονομική θέση, η οποία έδωσε την ευκαιρία για την υιοθέτηση ενός γενναιόδωρου πακέτου στήριξης των ευάλωτων ομάδων, των εργαζομένων και των επιχειρήσεων, χωρίς δυσμενέστερες εξελίξεις σε χρέος και δημοσιονομικό έλλειμμα από αυτές που έχουν διαμορφωθεί.

Ως προς τις συγκεκριμένες προτάσεις που έχετε καταθέσει επισυνάπτεται σχετικό Παράρτημα με την αξιολόγηση του Υπουργείου Οικονομικών.

Σημειώνεται ότι η παρούσα επιστολή θα κοινοποιηθεί στα μέσα μαζικής επικοινωνίας.

Κωνσταντίνος Πετρίδης
Υπουργός Οικονομικών

Αξιολόγηση Προτάσεων

1. Την ανακατανομή δαπανών από τον κρατικό προϋπολογισμό έτσι ώστε να περιοριστούν τα ελλείμματα του κράτους σε σημαντικό βαθμό. Επ' αυτής της εισήγησης, προτείνουμε σχετική συζήτηση στην Επιτροπή Οικονομικών της Βουλής των Αντιπροσώπων, προκειμένου να καθοριστούν οι προτεραιότητες του κράτους προς αυτή την κατεύθυνση.

Απάντηση:

Η Κυβέρνηση ήδη προβαίνει σε ανακατανομή των δαπανών προς όφελος δαπανών με μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία, όπως για παράδειγμα μέσω αύξησης των αναπτυξιακών δαπανών, με στόχο την ενίσχυση της ανάπτυξης. Ταυτόχρονα η Κυβέρνηση προβαίνει σε περιορισμό των δαπανών γενικότερα, στα πλαίσια της έκτακτης οικονομικής κατάστασης.

Σημειώνεται ότι η ανακατανομή δαπανών, δεν οδηγεί σε οποιοσδήποτε εξοικονομήσεις, παρά ταύτα, στα πλαίσια του κοινοβουλευτικού διαλόγου, είμαστε στη διάθεσή σας για αξιολόγηση συγκεκριμένων προτάσεων που θα καταθέσετε για συγκεκριμένες ανακατανομές κονδυλίων μεταξύ των κύριων πολιτικών του κράτους, όπως αυτές καθορίζονται στον Προϋπολογισμό.

2. Την άντληση χρηματοδότησης από ευρωπαϊκές πηγές και από ευρωπαϊκά προγράμματα έτσι ώστε να μειωθεί το εγχώριο χρέος.

Απάντηση:

Σημειώνεται ότι οποιαδήποτε μορφή χρηματοδότησης προς το κράτος, προστίθεται στο δημόσιο χρέος.

Όσον αφορά χορηγήσεις (grants), αυτές λαμβάνονται για χρήση σε συγκεκριμένα προγράμματα, στη βάση προκαθορισμένων κριτηρίων και σε καμία περίπτωση, αυτές δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για εξόφληση του δημοσίου χρέους.

Η άντληση χρηματοδότησης από ευρωπαϊκές πηγές και από ευρωπαϊκά προγράμματα αποτελεί σημαντική προτεραιότητα της Κυβέρνησης, για την πραγματοποίηση σημαντικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στην οικονομία και υλοποίηση σημαντικών επενδύσεων.

Για παράδειγμα, η Κύπρος σκοπεύει να συμμετάσχει ενεργά στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ε.Ε. το οποίο αποτελεί την απάντηση της ίδιας της ΕΕ στην προσπάθεια ανάκαμψης και δημιουργίας μιας βιώσιμης ευρωπαϊκής

οικονομίας. Μέσω του εν λόγω Ταμείου, η Κύπρος έχει τη δυνατότητα άντλησης κονδυλίων ύψους 1,1 δισεκατομμυρίων ευρώ για επανεκκίνηση της οικονομίας και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων τα επόμενα χρόνια. Η αξιοποίηση του εργαλείου αυτού έχει ιδιαίτερη σημασία, δεδομένου ότι τα κονδύλια αυτά θα υποκαταστήσουν τα επόμενα χρόνια δαπάνες του προϋπολογισμού, υποβοηθώντας στην ουσία το δημοσιονομικό ισοζύγιο και τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών.

Σημειώνεται επίσης η συμμετοχή της Κύπρου στον ευρωπαϊκό μηχανισμό SURE, το οποίο παρέχει χρηματοδοτική στήριξη υπό μορφή χορηγούμενων χαμηλότοκων δανείων στα κράτη μέλη για σχέδια προς αντιμετώπιση της ανεργίας και τους κινδύνους στην αγορά εργασίας λόγω της πανδημίας. Επισημαίνεται ότι το ύψος των δανείων του εργαλείου SURE, ως ποσοστό του ΑΕΠ ανά χώρα, κυμαίνεται από 0,5% έως 2% του ΑΕΠ, με την Κύπρο να εξασφαλίζει από τα ψηλότερα ποσοστά.

3. Την επαναφορά του Νομοσχεδίου των κρατικών εγγυήσεων, ύψους €1.5 δις, ως αυτό είχε τροποποιηθεί με τις εισηγήσεις του Δημοκρατικού Κόμματος.

4. Τη λειτουργία Ταμείου Χρηματοδότησης Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων, το οποίο θα χρηματοδοτηθεί από τα σχετικά ευρωπαϊκά προγράμματα, καθώς η επιδότηση επιτοκίων και τα δάνεια από την ΕΤΕΠ δυστυχώς δεν φαίνεται να έχουν βοηθήσει ή/και δεν έχουν προχωρήσει.

Απαντήσεις:

Το κυβερνητικό νομοσχέδιο κατέστη πρακτικά ανεφάρμοστο με τις τροποποιήσεις και εισηγήσεις του ΔΗΚΟ άποψη η οποία εκφράστηκε και από εκπροσώπους τραπεζικών ιδρυμάτων. Ως εκ τούτου η Κυβέρνηση προχώρησε στην εφαρμογή εναλλακτικών μέτρων που περιλάμβαναν μεταξύ άλλων, την περαιτέρω ενίσχυση του Ταμείου Επιχειρηματικότητας Κύπρου για τη χρηματοδότηση ΜΜΕ κατά €400εκ. στις 2 Σεπτεμβρίου, 2020 εγκρίθηκε από την ΕΤΕπ, δάνειο ύψους €200 εκ. ευρώ που αποτελεί την πρώτη δόση προικοδότησης του Ταμείου Επιχειρηματικότητας Κύπρου II (ΤΕΚ II).

Επιπρόσθετα Σχέδια για στήριξη του ιδιωτικού τομέα για αντιμετώπιση της πανδημίας αποτελούν το Πανευρωπαϊκό Ταμείο Εγγυήσεων από το οποίο υπολογίζεται η χορήγηση δανείων από την ΕΤΕπ ύψους €400 εκ. και στην επέκταση του υφιστάμενου Σχεδίου Παραχώρησης Κυβερνητικών Εγγυήσεων προς ΕΤΕπ για χορήγηση δανείων για ΜΜΕ από τις κυπριακές τράπεζες €500 εκ..

Η συνολική πρόσθετη ρευστότητα από τα πιο πάνω σχέδια φθάνει τα €1,7 δις που υπερβαίνει το αρχικό κυβερνητικό νομοσχέδιο.

Περαιτέρω η κυβέρνηση προχώρησε στην υιοθέτηση των ακόλουθων πρόσθετων μέτρων:

I) Σχέδια Επιδότησης Επιτοκίων Νέων Στεγαστικών και Νέων Επιχειρηματικών Δανείων

Το Υπουργείο Οικονομικών εξήγγειλε στις 26 Ιουνίου 2020 το Σχέδιο επιδότησης επιτοκίων για νέα στεγαστικά δάνεια, του οποίου στόχος είναι η στήριξη των νοικοκυριών για σύναψη δανείων για σκοπούς ιδιοκατοίκησης.

Η επιδότηση του επιτοκίου θα καταβάλλεται νοουμένου ότι εγκριθεί ο Προϋπολογισμός των 2 Σχεδίων από τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Με βάση τον σχεδιασμό του Υπουργείου Οικονομικών ο προϋπολογισμός του Σχεδίου για την Επιδότηση Επιτοκίων Νέων Στεγαστικών Δανείων θα ανέλθει για όλη την περίοδο του Σχεδίου περίπου στα €45 εκ. και αντίστοιχα ο προϋπολογισμός για τα επιχειρηματικά δάνεια θα ανέλθει στα €180 εκ.

II) Σχέδιο απευθείας στήριξης των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων αλλά και αυτοτελώς εργαζομένων, που απασχολούν μέχρι 50 άτομα προσωπικό, με εφάπαξ ποσό για κάλυψη οφειλών σε ενοίκια ή άλλα λειτουργικά έξοδα.

Οι δικαιούχοι ανήλθαν στις 50.000 επιχειρήσεις περίπου και αυτοτελώς εργαζόμενοι και το κόστος του Σχεδίου ανήλθε στα €100 εκ. περίπου.

5. Διευθέτηση του προβλήματος των ενοικίων με ειδική επιδότηση και κατάργηση της φορολογικής εκπτώσεως που ήδη έχει αποφασιστεί και φαίνεται αναποτελεσματική.

Απάντηση:

Στα πλαίσια μέτρων στήριξης της οικονομίας, το Κράτος έχει καταβάλει απευθείας οικονομική στήριξη υπό τη μορφή εφάπαξ ποσού, για κάλυψη λειτουργικών εξόδων των μικρών επιχειρήσεων αλλά και των αυτοτελώς εργαζομένων, όπου απασχολούν μέχρι και 50 άτομα προσωπικό. Οι δικαιούχοι που έχουν λάβει την οικονομική στήριξη ανέρχονται τους 50.000 επιχειρήσεις περίπου και αυτοτελώς εργαζόμενοι, με συνολικό δημοσιονομικό κόστος ύψους €100εκ.

Με την υπό αναφορά οικονομική στήριξη παράλληλα νομοθετήθηκε φορολογικό πλαίσιο πίστωσης φόρου, εάν οι ιδιοκτήτες που ενοικιάζουν την ακίνητη τους ιδιοκτησία σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα προβούν σε εθελούσια μείωση ενοικίου του ενοικίου για περίοδο μέχρι τριών μηνών εντός του έτους 2020.

Στο παρόν στάδιο, κρίνεται ότι τα υπό αναφορά μέτρα έχουν αποδώσει στο βαθμό που αναμενόταν και δεν κρίνεται σκόπιμο στο παρόν στάδιο να δοθεί επιπλέον επιδότηση ενοικίων.

6. *Επέκταση των υφιστάμενων προγραμμάτων στήριξης των εισοδημάτων και των εργαζομένων συγκεκριμένων κλάδων μέχρι το πρώτο τρίμηνο του 2021.*

Απάντηση:

Στο πλαίσιο των μεσοπρόθεσμων δράσεων την περίοδο σταθεροποίησης (2021), τα μέτρα στήριξης όσον αφορά την απασχόληση και τις επιχειρήσεις συνεχώς αναθεωρούνται και το Υπουργικό Συμβούλιο κατά τη συνεδρία του στις 3 Σεπτεμβρίου 2020 ενέκρινε, ανάμεσα σε άλλα, την παράταση Ειδικών Σχεδίων που υλοποιεί το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μέχρι τον Μάρτιο 2021, εξής:

- Παράταση Ειδικού Σχεδίου ξενοδοχειακών μονάδων και τουριστικών καταλυμάτων μέχρι και τις 31 Οκτωβρίου 2020: οι προϋποθέσεις για συμμετοχή στο Σχέδιο περιλαμβάνουν υποχρεωτική ένταξη των εργαζομένων στα Σχέδια Πλήρους και Μερικής Απασχόλησης κατά την περίοδο Νοεμβρίου 2020-Μαρτίου 2021.
- Παράταση Ειδικού Σχεδίου Οικονομικών Δραστηριοτήτων συνδεόμενων με την τουριστική βιομηχανία ή Οικονομικών Δραστηριοτήτων οι οποίες επηρεάζονται άμεσα από τον τουρισμό ή Οικονομικών Δραστηριοτήτων που συνδέονται με επιχειρήσεις που τελούν υπό Υποχρεωτική Πλήρη Αναστολή μέχρι και τις 31 Οκτωβρίου 2020: οι προϋποθέσεις για συμμετοχή στο Σχέδιο περιλαμβάνουν υποχρεωτική ένταξη των εργαζομένων στα Σχέδια Πλήρους και Μερικής Απασχόλησης κατά την περίοδο Νοεμβρίου 2020-Μαρτίου 2021.

7. *Σε συνεργασία με το τραπεζικό σύστημα πρέπει να βρεθεί ο τρόπος συνέχισης της αναστολής των δόσεων, τουλάχιστον για τους τομείς της Οικονομίας που θα συνεχίσουν να αντιμετωπίζουν προβλήματα λόγω της κρίσης του Κορωνοϊού, όπως είναι, για παράδειγμα, ο τομέας του τουρισμού.*

Απάντηση:

Η έκδοση νέου τροποποιητικού διατάγματος το οποίο να επεκτείνει τα χρονοδιαγράμματα της περιόδου αναστολής δόσεων, τόσο σε γενικό επίπεδο όσο και σε οποιονδήποτε τομέα, δεν ενδείκνυται λόγω του ψηλού επιπέδου κατανάλωσης και ότι οι πλείστες επιχειρήσεις έχουν επαναδραστηριοποιηθεί μετά την επανεκκίνηση της οικονομίας.

Σε σχέση με την εισαγωγή ενδεχόμενου μορατόριουμ από τον Σύνδεσμο Τραπεζών, δεν απαιτείται η έγκριση του από οποιαδήποτε αρμόδια αρχή αλλά η διασφάλιση ότι αυτό θα συμμορφώνεται πλήρως με της σχετικές κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών. Πιο συγκεκριμένα σε σχέση με ενδεχόμενη εισαγωγή ιδιωτικού μορατόριουμ στον τομέα των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων σημειώνουμε τα ακόλουθα:

- Τα εξυπηρετούμενα δάνεια του τομέα ανέρχονται περίπου στο €1,8 δις εκ των οποίων πέραν του €1,7 δις έχουν αιτηθεί και εγκριθεί για αναστολή των δόσεων του με βάση το υφιστάμενο Μορατόριουμ.
- Με βάση πληροφόρηση που λήφθηκε από την ΚΤΚ ως της τη χρονική αποπληρωμή των δανείων επικεντρώνεται την περίοδο Σεπτεμβρίου – Δεκεμβρίου έκαστου έτους (50% των δόσεων) καθώς και την περίοδο Ιουνίου – Αυγούστου (30% των δόσεων). Ως εκ τούτου με βάση το υφιστάμενο Μορατόριουμ το 80% και πλέον των δόσεων δεν θα καταβληθούν το 2020 ενώ οι επόμενες δόσεις θα καταβληθούν το δεύτερο εξάμηνο του 2021 (εντός και μετά τη νέα καλοκαιρινή περίοδο).
- Με ενδεχόμενο νέο Ιδιωτικό Μορατόριουμ οι εν λόγω δόσεις μετατίθενται πλέον για το 2022.
- Ως της την ικανότητα αποπληρωμής των δανείων του τομέα και με βάση την ίδια πληροφόρηση, ο τομέας διατηρεί σήμερα καταθέσεις της τάξης των €180 εκ. οι οποίες καλύπτουν την αποπληρωμή των δόσεων για το 2021 ακόμη και στη βάση της ακραίου σεναρίου ότι οι τουριστικές αφίξεις για το 2021 θα ανέλθουν στο 30% των αφίξεων του 2019.
- Το μισθολογικό κόστος των υπαλλήλων του τομέα καλύπτεται σε μεγάλο βαθμό από τα διάφορα σχέδια του Υπουργείου Εργασίας.

Τέλος, στη βάση των πιο πάνω, σημειώνεται ότι η οποιαδήποτε κίνηση για την εφαρμογή και υλοποίηση της ιδιωτικού Μορατόριουμ θα πρέπει να είναι στοχευόμενο, να μην δημιουργεί της δικαιούχους κουλτούρα μη αποπληρωμής των δανείων της και να διασφαλίζει ότι συνάδει πλήρως με της κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών.

8. Σε συνεργασία με το τραπεζικό σύστημα, θα πρέπει να βρεθεί ο τρόπος με κάποια εθελοντική εσωτερική ρύθμιση, έτσι η πρώτη κατοικία των ευάλωτων νοικοκυριών να μην κινδυνεύει από πλειστηριασμό μέχρι το τέλος του 2020.

Απάντηση:

Όσον αφορά την προστασία της κύριας κατοικίας, μέχρι την αποπεράτωση της αξιολόγησης των 6,500 αιτήσεων που υποβλήθηκαν στα πλαίσια του Σχεδίου ΕΣΤΙΑ που περιλαμβάνει τους ευάλωτους δανειολήπτες, μετά και την έκτακτη επανέναρξη της περιόδου υποβολής αιτήσεων λόγω της πανδημίας, οι τράπεζες συνεχίζουν να δεσμεύονται ότι δεν θα λάβουν μέτρα για είσπραξη των οφειλών τους.

Σημειώνεται ότι δανειολήπτες με αρχική αξία δανείου κάτω των €350.000 και υποθηκευμένη την κύρια κατοικία που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του περί Σύστασης και Λειτουργίας του Ενιαίου Φορέα Εξώδικης Επίλυσης Διαφορών Χρηματοοικονομικής Φύσεων Νόμου, προστατεύονται σε μεγάλο βαθμό και για

διευρυμένο χρονικό ορίζοντα από τη διαδικασία των εκποιήσεων καθότι διαθέτουν το ενισχυμένο πλέον δικαίωμα, σύμφωνα με το νέο πλαίσιο εκποιήσεων, όπως τέθηκε σε ισχύ μετά την Απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου, να προσφύγουν στον Χρηματοοικονομικό Επίτροπο, για αμφισβήτηση του ύψους του δανείου και για έκδοση απόφασης για παραβίαση του Κώδικα Αναδιαρθρώσεων της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου.

Οι υφιστάμενες όμως Μη Εξυπηρετούμενες Χορηγήσεις για τις οποίες υπάρχουν ενέργειες εκποίησης αποτελούν παλαιά τερματισμένα δάνεια, που ουδεμία σχέση έχουν με την πανδημία ενώ δεν περιλαμβάνονται δάνεια με υποθηκευμένη την κύρια κατοικία αξίας μέχρι €350.000. Συνεπώς, παράταση της αναστολής των εκποιήσεων, ακόμα και σε εθελοντική βάση, θα επιφέρει δυσανάλογο κόστος στον τραπεζικό τομέα χωρίς βάσιμο λόγο επανέναρξης του μέτρου αυτού.

Το κυπριακό τραπεζικό σύστημα διαθέτει πολύ ψηλά μη εξυπηρετούμενα δάνεια, με σχεδόν όλα τα πιστωτικά ιδρύματα να έχουν δείκτη Μη Εξυπηρετούμενες Χορηγήσεις (ΜΕΔ) πέραν του 30% με το μέσο όρο των τραπεζών υπό την εποπτεία του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (ΕΕΜ) να είναι κάτω του 5%. Ο δείκτης κάλυψης των Μη Εξυπηρετούμενων Χορηγήσεων μέσω προβλέψεων βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην ικανότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων να ανακτούν τις εξασφαλίσεις και τυχόν επέκταση της αναστολής των εκποιήσεων δημιουργεί ανησυχίες.

9. Να εξεταστεί κατά πόσο θα μπορούν να δοθούν, για τους επόμενους 12 μήνες, κίνητρα στις επιχειρήσεις με φορολογικές εκπτώσεις, για να συγκρατήσουν προσωπικό. Για παράδειγμα, με μία κλιμακωτή έκπτωση του εταιρικού φόρου, ανάλογα με τον αριθμό των εργαζομένων που διατηρούσε και που διατηρεί μια επιχείρηση.

Απάντηση:

Για τις επιχειρήσεις που έχουν επηρεασθεί οι οικονομικές τους δραστηριότητες από την πανδημία, το κράτος έχει παραχωρήσει σωρεία μέτρων οικονομικής βοήθειας, μέσω επιδότησης επί της μισθοδοσίας των υπαλλήλων με συγκεκριμένο ποσοστό. Βασική προϋπόθεση για την συμμετοχή των επιχειρήσεων στα ειδικά σχέδια του Υπουργείου Εργασίας Πρόνοια και Κοινωνικών Ασφαλίσεων είναι να μην απολυθεί κανένας υπάλληλος κατά την περίοδο 1^η Μαρτίου 2020 μέχρι και τον Μάρτιο του 2021.

Επιπλέον, το υπό αναφορά αίτημα σας, προτάσσει φορολογική ελάφρυνση μέσω κλιμακωτής έκπτωσης του εταιρικού φόρου. Από το προτεινόμενο μέτρο δεν θα επωφεληθούν άμεσα οι επιχειρήσεις και η πραγματική οικονομία, καθότι οι πλείστες επιχειρήσεις να είναι ζημιογόνες κατά το φορολογικό έτος 2020. Συνεπώς το εν λόγω μέτρο δεν θα επιφέρει οποιοδήποτε όφελος προς τις επιχειρήσεις και την απασχόληση.

10. Να επεκταθεί η περίοδος συμψηφισμού απωλειών μίας επιχείρησης από τα 5 χρόνια στα 7.

Απάντηση:

Η υπό αναφορά πρόταση για επέκταση του πλαισίου από 5 σε 7 έτη, αναμένεται να έχει δημοσιονομικό κόστος της τάξης των €50εκ. δεδομένου ότι αρκετές επιχειρήσεις ενδεχόμενα να είναι ζημιογόνες για το φορολογικό έτος 2020 (λόγω της μερικής ή ολικής αναστολής εργασιών κατά την περίοδο της πανδημίας). Ως εκ τούτου το κόστος κρίνεται ψηλό και δεν δύναται να ικανοποιηθεί το αίτημα, τη δεδομένη στιγμή.

11. Να ανασταλεί για ένα χρόνο η επιβολή φορολογίας λελογισμένων κερδών για τα μερίσματα.

Απάντηση:

Το δημοσιονομικό κόστος από την αναστολή πληρωμής της λογιζόμενης διανομής για ένα έτος υπολογίζεται στα €206εκ., το οποίο κρίνεται ως ιδιαίτερα ψηλό για τα δημόσια οικονομικά και ως εκ τούτου τη δεδομένη στιγμή δεν δύναται να ικανοποιηθεί.

Σημειώνεται ότι η πληρωμή έκτακτης εισφοράς για την άμυνα που αναλογεί σε λογιζόμενο μέρισμα είναι πληρωτέα τον Ιανουάριο του 2021 και αφορά κέρδη του έτους 2018, κέρδη τα οποία αφορούν περίοδο όπου η οικονομία είχε ανακάμψει και αρκετοί τομείς της παρουσίασαν ανάπτυξη.

12. Να δοθεί άμεσα ένα ποσοστό 145% απόσβεσης επενδύσεων (depreciation value) για όποια επένδυση κάνει μία επιχείρηση τους επόμενους 12 μήνες. Αυτό το ποσοστό μπορεί να αυξηθεί στο 200% για επενδύσεις στην καινοτομία.

Απάντηση:

Το δημοσιονομικό κόστος από την αύξηση του ποσοστού εκπτώσεων στο 145% του ποσού της επένδυσης καθώς και σε 200% για ποσά που επενδύονται στην καινοτομία, υπολογίζεται στα €50εκ., το οποίο κρίνεται ως ιδιαίτερα ψηλό για τα δημόσια οικονομικά και ως εκ τούτου τη δεδομένη στιγμή δεν δύναται να ικανοποιηθεί.
